

IX. JÉZUS KRISZTUS SZEMÉLYE A JÁNOS EVANGÉLIUMÁBAN

1/ Fő hangsúly: A Krisztussal való személyes találkozás életet változtat

Kognitív cél: Annak megismertetése, hogy hit az újjászületés alapja

Affektív cél: A megtérés érzelmi hátterének feltárása

Pragmatikus cél: A diákokkal lehetőség keresése arra, hogyan tudjuk a megtérés örömét továbbadni.

Idő-tartam	Óra fő része	Feladat	Tan eszköz, célhoz kapcsolódás, megjegyzés
2-3 perc	Órakezdés	- Jelentés, imádság.	
10 perc	Motiváció, ráhangolódás előzetes ismeretek aktiválása	- Éneklés. - A tankönyv motivációs feladata (TK/61. old: Ezt kérdezném Jézustól, ha találkozónék vele - életem jelentős találkozásai - előzetes ismereteink a szinoptikus Evangéliumokról, miben más János Evangéliuma?	csoporthatás közös megbeszélés, előadás közös beszélgetés közös beszélgetés, táblahasználat
20 perc	Feldolgozási javaslat	- János evangélista személye. - Az Evangélium nézőpontja. - az Evangélium célja. - Jézus találkozásá Nikodémussal és a Samáriai asszonnyal.	táblakép (Lásd: Ismeretek átadása, feldolgozás A pont) táblakép (Lásd: Ismeretek átadása, feldolgozás B pont, majd C pont)
10 perc	Munkáltatás Elmélyítés	- „Titkos találka” játék. - „Amerikából jöttem, mesterségem címere...”	közös játék közös játék
1-2 perc	Házi feladat	- „Jézus vagyok” – szakmai önéletrajz készítése. - Győri József Nikodémus című versének megkeresése, olvasása.	egyéni munka

JAVASLAT TÁBLAI JEGYZETRE

- Az Evangélium szerzője: János:
  - a 12 tanítvány egyike
  - „szeretett tanítvány”
  - Zebedeus egyik fia, Jakab testvére
  - galileai halász
  - tagja a legszűkebb tanítványi körnek

- Az Evangélium megírásának ideje: I. sz. vége

- Az Evangélium nézőpontja:
  - szinoptikus horizontális, míg János vertikális (menny – föld – menny)
  - nincs nemzetségtáblázat, a teremtésig megy vissza, Jézus a testté lett Ige, Isten Fia

- Az Evangélium célja: Jézus a Krisztus, Ő az Isten Fia
Találkozások:
  - felismerik Jézusban a Megváltót (vakon született ember)
  - nem ismerik ezt fel, királlyá akarják tenni (5000 ember)
  - félreértik (Nikodémus)

- Nikodémus:
  - farizeusok vezetője
  - éjjel megy Jézushoz
  - újjászületésről beszélgetnek
  - Nikodémus konkrét emberi ésszel gondolkodik
  - Jézus válasza: a Szentlélekmunkáját nem érteni kell, hanem befogadni

- Samáriai asszony:
  - Júdeából Galileába mennek Samárián át
  - A zsidók és a samáriaiak kapcsolata
  - Jákób kutja - az asszony jön vízért, Jézus inni kér tőle
  - Határátlépések:
    - Zsidó vezető nem beszélget asszonyokkal nyilvános helyen
    - A samáriaiak a zsidók számára tisztátalanok (az edényük is az)
    - Ha tudja, hogy ki az asszony, hogy állhat szóba vele...
  - Jézus az „élet vizét” kínálja, mert Ő a megígért Messiás
  - Az első misszionárius – a város hitének alapja

2/ Óravázlat leírása

JAVASOLT ÉNEK

„Tüzed, Uram, Jézus” (Adj Zengő Éneket – Ifjúsági énekeskönyv)

„Ó, Sion ébredj...” (RÉ 397)

MOTIVÁCIÓ, RÁHANGOLÓDÁS

- A) A ráhangolódás egyik lehetősége a tankönyv által is javasolt feladat (TK. 61. oldal: Te mit kérdeznél Jézustól, ha találkoznál vele? Szerinted ő mit mondana neked?). Ez történhet csoportbontásban, ahol megbeszélik a diákok a tankönyv által felvetett kérdést, majd két csoporttag szituációs játékban előadja, hogy mire jutottak, illetve történhet közös megbeszélés által is.
(Fontos felkészülni arra, hogy komoly kérdések is felmerülhetnek: „miért beteg a nagymamám”, „miért halt meg a rokonom”, „miért van annyi katasztrófa”? stb.)
- B) „Életem jelentős találkozásai” – szintén közös megbeszélés javasolt arról, milyen jelentős találkozások voltak már a diákok életében. Abban a korban vannak, amikor már szerelmi kapcsolatban lehetnek, ez is egy fontos találkozás. Lehetett valamilyen színésszel, sportolóval életre szóló élmény egy találkozás. És reménység szerint lesz olyan diákunk is, aki arról tesz majd tanúbizonyságot, hogy Jézus Krisztussal találkozott. Ha nem, ezt a találkozást a hitoktató is elmesélheti.
- C) Korábbi ismeretek átisméltése a szinoptikus evangéliumokról. Fellapozva a János Evangéliumát, konkrétan kereshetünk szakaszokat, ahol megnézzük, miben tér el János a szinoptikusoktól. Egy könnyebb feladat lehet: az 5000 ember megvendégelése (Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Lk 9,10-17; Jn 6,1-15). Nagyobb feladat lehet a passió történeteinek (hány szava volt Jézusnak a kereszten?), vagy a feltámadás-történeteknek az összehasonlítása: kivel hogyan találkozott, s hogyan beszélt?)

ISMERETEK ÁTADÁSA, FELDOLGOZÁSA

Általános tudnivalók:

Az Evangélium megírásának ideje: az I. sz. vége

Az Evangélium nézőpontja: - a szinoptikusoké horizontális, János vertikális (menny – föld – menny)

- nincs nemzetségtáblázat, a teremtésig megy vissza, Jézus a testté lett Ige, Isten Fia

Az Evangélium megírásának célja, hogy mindenki felismerhesse, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia

Találkozások evangéliumának is nevezik, mert szinte minden fejezetben beszélget valakivel. Számára nő és férfi, zsidó, vagy görög, szenvedő, vagy magabiztos, társadalmi rangban előkelő,

vagy megvetett ember – egyaránt értékes. Mindenki a maga helyzete szerint beszél, s mindig csak a lényegre mondja el. A találkozásoknak mindig egy nagyobb közösségre nézve is üzenete van. Az egyes ember változása magával hozza a környezet változását is.

Nikodémus: - farizeusok vezetője

- éjjel megy Jézushoz: talán mert fél mások reakciójától, talán mert nappal túl nagy a tömeg Jézus körül
- újjászületésről beszélgetnek – csak az újjászületett ember jut be a Mennyek országába
- Nikodémus értetlen, emberi ésszel gondolkozik: „*Hogyan születetik az ember, amikor vén?*”
- A Szentlélek ajándéka, akinek munkáját nem érthetjük, csak következményeit látjuk (olyan, mint a szél)
- Az Evangélium szíve: „*Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.*” Jn 3,16
- Nikodémus újra feltűnik kicsit később az evangéliumban, amikor a farizeusok már Jézus ellen szervezkednek, ekkor nyíltan kiáll Jézus mellett (Jn 7,50-52)

A samáriai asszony: - Jézus és tanítványai Júdeából Galileába mennek Samárián át

- A zsidók és a samáriaiak kapcsolata: vallási ellentétek, Samária elkerülése
- Jézus megpihen Sikár városánál, a Jákób kutjánál, a tanítványok élelemért mennek
- Délben egy asszony jön vízért, Jézus inni kér tőle
- Ez szokatlan:
  - o Zsidó vezető nem beszélget asszonyokkal nyilvános helyen
  - o A samáriaiak a zsidók számára tisztátalanok (az edényük is az)
  - o Ha tudja, hogy kicsoda az asszony – hogy állhat szóba vele
- Jézus az „élet vizét” kínálja
- Az asszony családi állapota → emiatt járhat délben a kúthoz, hisz szégyelli magát
- A Messiás: „*Én vagyok az, aki veled beszélek*”
- A samáriaiak hite – már nem az asszony bizonyágtétele, életének megváltozása miatt, hanem mert saját maguk értették meg. Fontos kiemelni, hogy ez a lehetséges és követendő út: hitből hitbe

Háttér-információk:

János evangéliuma: Sorrendben a 4. Evangélium az ÚSZ-i kánonban. Első 20 fejezete a „szeretett tanítvány” (21,20) műve, akit az ógyházi hagyomány a 12 apostol egyikével, Zebedeus fia Jánossal, Jakab testvérével azonosított, a záró (21.) fejezet már inkább a „szeretett tanítvány”-hoz tartozó kör leírása.

1. A 4. evangélium kapcsolata a szinoptikusokkal:

a) *Egyezések*

A passiótörténet sok részletén kívül az evangéliumban hat olyan elbeszélést találunk (a templom megtisztítása 2,13-22; távolról gyógyítás 4,46-53; az ötezrek megvendégelése 6,1-13; tengeren járás 6,16-21; megkenetés 12,1-8 és a jeruzsálemi bevonulás 12,12-15), melyeknek

szinoptikus párhuzamai nyilvánvalóak. Ezeken kívül is vannak részletek, melyek szó szerint megegyeznek Mk-kal és Lk-csal. Jézus szavait a szinoptikusokkal azonosan, szó szerint, máskor csak hasonlóképpen idézi.

b) Eltérések

János földrajzi és időbeli (kronológiai) adatai több helyen nem egyeznek a szinoptikusokéval. Ennek egyik fontos különbsége, hogy Jézus nyilvános működése során nemcsak az utolsó nagyhéten megy fel Jeruzsálembe, hanem ezt megelőzően többször is. Ebből következik, hogy 3 évre teszik a kutatók Jézus tanítói munkájának idejét. Feltűnő, hogy Jézus beszédei a szinoptikusoknál főként Isten országáról, Jánosnál főként a Jézusba vetett hitről szólnak. Formájukat tekintve ezek nem egyes Jézusi mondások gyűjteményei, inkább hosszabb, gyakran párbeszéddel átszótt igehirdetések, mindig egy konkrét témáról (újjászületés, élővíz, feltámadás stb.). A történetek nem rövid perikópák, hanem hosszabban elbeszélte történetek. Jézus csodái egyre nagyobbak (jelek), egyre szélesedő tendenciát mutatnak.

c) *A magyarázat* az egyezésekre és az eltérésekre az, hogy János olyan szóbeli hagyományt foglalt írásba, amely részben közös volt a szinoptikusokkal, de megvoltak a maga külön forrásai és szerkesztési szempontjai is. Valószínűleg ismerte a szinoptikusokat, s olvasóit is inkább csak megerősíteni akarta a személyes evangéliumi tudósítással.

3. Az evangélium forrásai

Az ún. „háromforrás-elmélet” szerint János a) a »jel« (szémeia)-forrás, csodatörténetek; b) a „kijelentésközvetítések” gyűjteménye és c) egy összefüggő szenvedés- és feltámadástörténet összeállításából keletkezett. Ez a feltevés vitatható, leginkább a jelforrás előzetes meglétét fogadják el néhányan.

4. Az evangélium vallástörténeti helye

Az evangélium mélyen a zsidó kultúrkörben gyökerezik (pl. sémita nyelvi formák figyelhetők meg az eredeti görög szövegben, ÓSZ-i utalások stb.), másrészt az is biztos, hogy olyan időből ered, amikor már az egyház és a zsinagóga elszakadtak egymástól. (...)

5. Az evangélium sajátosságai

a) Írói eszközei

A közös keresztyén hagyomány tudatos megválogatása vagy átalakítása. Stílusához tartozik a sok visszautalás már leírt eseményekre, a történetek részletes kidolgozása, hosszú dialógusok alkalmazása. Jellegzetessége, hogy a történetek Jézus beszédeivel, az utóbbiak viszont az evangélista megjegyzéseivel folytatódnak. A szereplők gyakran egy-egy csoport „típusává” lesznek. Sok helyen alkalmazza az átvitt értelmű szavakat, szimbólumokat: pl. élő víz.

b) Teológiai célja és jellege

Azt, amit az ősegyház Jézusról tudott, János nemcsak továbbadni, de értelmezni is kívánta. Célját a 20,31-ben találjuk: „Ezek azért vannak megírva, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus”. Krisztológiájára jellemző a praeexistencia (Krisztus már születése előtt, öröktől fogva létezett), Jézus isteni jellegének előtérbe helyezése, Krisztus és az Atya egységének hangsúlyozása. Az eljövendő dolgokról kevesebbet szól, mint társai.

6. Szerzője és keletkezési körülményei

Maga az evangéliumnem említi szerzője nevét. A szerzőként szereplő „szeretett tanítvány” azonban Zebedeus fia Jánosra utal. Irenaeus egyházatyja (Kr. u. 180 körül) ezt erősíti meg. Szmirnai Polikárposz püspök (megh. 155) személyesen ismerte Jánost, de nem említette, hogy az a 4. evangélium szerzője. Papiás apostoli atya viszont egy bizonyos „presbiter Jánost” említ.

Biztosat tehát nem tudunk, de az ógyházi hagyomány alapján megmaradhatunk amellett, hogy János a szerző. Szereztetési helyként Kelet-Palesztinát, Szíriát, Kisázsia (Efezus!) szokták jelölni. A 2. szd. elején az egyik papirusz már tartalmazza néhány versét, ezért keletkezése az 1. szd. végére vagy a 2. szd. elejére tehető.

További információ:

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-kereszttyen-bibliai-lexikon-C97B2/j-C9F46/janos-evangeliuma-C9F6D/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfQzk3QjliX X0sICJxdWVyeSI6ICJqXHUwMGUxbm9zIGV2YW5nXHUwMGU5bGI1bWEifQ>

A János evangéliuma szerzője a 20,30–31-ben mondja el szándékát: meg akarja mutatni, hogy Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és hogy mindazok, akik ezt hiszik, az Ő ne

vében örök életet nyernek. Néhány sajátosság megkülönbözteti a többi evangéliumtól: különleges hangsúlyt helyez Jézus Krisztus istenségére; ahol maga a Király, s a vele való találkozás inkább a középpontban, mint országának valósága; Jézus ebben az evangéliumban szinte alig tanít példázatban; bőséges teret szentel a Szentlélek eljövételének és munkájának. *Felosztása*: 1. a testté lett Ige (1,1–18); 2. tanúságtétel Jézus Messiás voltáról (isteni küldetéséről) (1,19–2,11); 3. Jézus Krisztus önmagáról szóló kinyilatkoztatása szavakban és tettekben (2,12–12,50); 4. Krisztus önmagáról szóló kinyilatkoztatása kereszthalálában és feltámadásában, melyet János megdicsőíttetésnek is nevez (13–21).

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-bibliai-nevek-es-fogalmak-lexikona-C7907/j-C80B9/janos-evangeliuma-C80FE/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfQzc5MDci XX0sICJxdWVyeSI6ICJqXHUwMGUxbm9zIGV2YW5nXHUwMGU5bGI1bWEifQ>

További fogalmak

Nikodémus: A görög *nikodemosz* személynév az intertestamentális kori zsidóságban gyakori, az ÚSZ-ben csak a János evangéliumában fordul elő. János evangélium szerint előkelő farizeus, „Izrael tanítója”, a zsidó nagytanács tagja, aki komolyan érdeklődik Jézus iránt és egy éjjel meg is látogatja (Jn 3,1-10). A látogatáskor kialakult beszélgetés mutatja Jézus és a farizeusi gondolkodás közötti alapvető különbséget (Jn 3,3-21). Jézus nagytanácsbeli elítéltetések emlékezteti a tanács tagjait arra, hogy az érvényes zsidó jog szerint nem lehet senkit sem kihallgatás nélkül elítélni (Jn 7,50k). Jézus holttestének kiadatása után 100 fontnyi, megmagyarázhatatlanul sok (vö. Jn 12,3-5), mirhából és aloéból készült kenetet hozott a bebalzsamozáshoz (Jn 19,39k).

További információ: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-kereszttyen-bibliai-lexikon-C97B2/n-ny-CA32B/nikodemus-CA387/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfQzk3QjliX X0sICJxdWVyeSI6ICJuaWtvZFx1MDBIOW11cyJ9>

Samária: 1. *Név és jelentésköre*. A Bibliában többnyire az északi országrész, a szűkebb értelemben vett Izrael fővárosának a neve. Az 1Kir 16,24 szerint a hegy tulajdonosát, amelyen a város épült, Semer-nek (h. *semer*) hívták, róla nevezték el a várost Samáriának

(h. *sómrón*) Nyilvánvaló azonban, hogy Semer neve valamilyen régi tradíciót őrzött, hiszen a várost körülvevő dombvidéket, amely északon az Efraim hegyységhez kapcsolódott, és a Jezréel-síkságig nyúlt, Samária hegyeinek vagy hegyvidékének nevezték. Többször szerepel az északi országrész, Izráel nevéként is (1Kir 13,32; 2Kir 17,24kk; 18,34; 23,19kk8; Hós 7,1; 8,5k).

2. *A város alapítása, fekvése.* A várost Omri király (Kr. e. 885-874) alapította, azzal a szándékkal, hogy a Dávid házától elszakadt országrész fővárosa legyen. Samária hegyét Omri két tálentum ezüstért megvásárolta Semertől (1Kir 16,24). Így a város Omri, majd az őt követő izráeli királyok személyes tulajdona volt. Omri tehát Jeruzsálemhez hasonló fővárost, királyi és kultuszi központot akart teremteni. S ha Jeruzsálem a Dávid, illetve a Dávid háza tulajdona volt, legyen Samária az izráeli királyok tulajdona. A lakóházak a várdombtól keletre voltak. A dombon Omri palotát építtetett, amit védőfallal vett körül. Valószínű, hogy az 1Kir 22,38-ban említett tó is Omriidejéből származik. Omri rövid ideig uralkodott. A várost szinte bevehetetlen erősséggé Omri fia, Aháb építette ki. Aháb az egész hegykúpot igen erős és nagyon gondosan megépített kazamata-falakkal vette körül, aminek egy kis szárnya valószínűleg II. Jeroboám (Kr. e. 783-752) korából származik. A palotától nyugatra voltak a raktárépületek. A tó az északi oldal nyugati sarkának a közelében volt, ettől nem messze, keletre építette Aháb a híres elefántcsont palotát. Aháb Baálnak templomot építtetett, Asérának pedig szobrot készíttetett (1Kir 16,32k). Samária Jeruzsálemtől északra 50 km-re, Sikemtől északnyugatra 10 km-re, a Palesztinát átszelő észak-déli útvonal mentén feküdt. A B többször is megemlíti, hogy a város alatt húzódó völgy rendkívül termékeny volt (Ézs 28,1.4). A régészeti leletek szerint már nagyon régen lakott hely volt. Samária tehát, mint nagyon sok más város, régi települések romjai felett épült. Központi helyzeténél fogva alkalmas volt arra, hogy Izráel fővárosa legyen. Mivel azonban az említett főútvonal közelében feküdt, ezért könnyen megtámadható volt.

3. *Története:* A város osztozott Izráel vérzivataros történetében. Már Omrinak meg kellett engednie, hogy arám kereskedők házakat építsenek benne (1Kir 20, 34). Az Omri-dinasztia idején több súlyos arám ostromot állt ki (1Kir 20,1kk; 2Kir 6,24kk; 7,1kk). Az Omri-dinasztiát elsöpörte Jéhu (Kr. e. 841-814) lázadása, de Samária továbbra is Izráel fővárosa maradt. A város fejlődése II. Jeroboám (Kr. e. 783-752) halálával véget ért. Az asszír terjeszkedés egyre jobban fenyegette Izráelt. Végül V. Salmaneszer, Hóséa uralkodásának kilencedik esztendejében, háromévi ostrom után, Kr. e. 722-ben elfoglalta és lerombolta (2Kir 17,6). Későbbi feliratokon V. Salmaneszer utóda, II. Szargón dicsekszik ezzel a győzelemmel. Samária elesésével az északi országrész, Izráel is elpusztult, úgy, ahogyan bűneik, bálványozásuk miatt a próféták ezt előre meghirdették (Ám 6,1kk; Ézs 28,1kk; 2Kir 17,7kk). Az asszírok az ország lakosságát elhurcolták, s idegenekkel telepítették be. Ebből a keverék lakosságból keletkeztek a samaritánusok (2Kir 17,24kk). Kr. e. 720-ban részt vett egy II. Szargón elleni felkelésben, de továbbra is az asszír, majd az ezt követő babiloni, perzsa birodalom része maradt. A várost hamarosan felépítették, s a róla elnevezett tartomány fővárosa s a helytartó székhelye lett. Nehémiás korában Szanballat volt Samáriában a helytartó (Neh 2,10.19.33; 4,1). Időközben Sikem politikai jelentőségben túlszárnyalta Samáriát, Szanballat székhelye is Sikemben volt. A Kr. e.-i 4. szd. második felében a samaritánusok fővárosukként újjáépítették Samáriát. Nagy Sándor Kr. e. 332-ben elfoglalta, sok samaritánust Sikembe száműzött belőle, és Samáriát szír és macedón zsoldosokkal telepítette be. Mindkét város tovább virágzott: Sikem a samaritánusok központjaként, Samária pedig pogány, hellenista

kolóniaként. I. Hyrkanosz János (Kr. e. 134-104) Kr. e. 107-ben elfoglalta és lerombolta Samáriát. A hasmoneusok kényszerítették a samaritánusokat, hogy vegyék fel a zsidó vallást. Így vallási téren, csekély régi hagyománytól eltekintve, ezeknek a samaritánusoknak a korábbi idők samaritánusaihoz semmi közük sem volt. Lényegében ismerték a zsidó hitet, s nem tartoztak semmilyen nagyobb szektához. A rómaiak korában Pompeius utóda, Gabinus újra felépítette a várost. Fénykorát Nagy Heródes (Kr. e. 37-4) érte el. Heródes Kr. e. 30-20 között új fallal vette körül a várost, fórumot, színházat, pogány templomokat, üzletházakat építtetett benne. Augustusnak is építtetett egy templomot, s a császár tiszteletére Sebastia-nak (mai Szebasztije) nevezte el. A város Fülöp diakónus (evangélista) missziói munkája nyomán keresztyén hitre tért (ApCsel 8, Skk).

További információ: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztven-bibliai-lexikon-C97B2/s-sz-CA54E/samaria-CA577/?list=eyJmaWx0ZXJzIjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfQzk3QjliX0sICJxdWVyeSI6ICJzYW1cdTAwZTFyaWEifQ>

Samária Jézus korában: A Jézus korabeli zsidóság a samáriaiakat rosszabbnak tartotta még a pogányoknál is. Ekkor már több évszázados gyűlölködés állt a zsidók és a samáriaiaknak nevezett - szintén zsidó gyökerű - népcsoport között. Az ellenszenv annyira erős volt, hogy Samária területére zsidó ember nem tette be a lábát, még akkor sem, ha ez nagyban megnehezítette a közlekedést. Az ország nagyrészt észak-déli kiterjedésű, és Samária közepén helyezkedik el, majdnem teljes szélességében elfoglalva az ország területét. Tehát, ha valaki a délen fekvő Jeruzsálemből az északi Galileába indult, nem egyenesen Samárián keresztül ment, hanem keleti vagy nyugati irányban hatalmas kerülővel jutott csak célba.

A szembenállás története Salamon király halála után kezdődött, amikor a nép két külön királyt választva kettészakította az országot. A szakadás nem csak területi, kultikus értelemben is megtörtént. A déli, jeruzsálemi templom helyett az északi területek lakói két saját szentélyt építettek és ott gyakorolták tovább vallásukat. Északot (Izrael) azután bekebelezte Asszíria, amely nemcsak deportálta a népet keletre, hanem a helyére idegeneket telepített, akikkel az ottmaradt gyér zsidóság az idők folyamán családilag, vallásilag keveredett.

Másfél évszázad múlva a déli zsidóságot (Júda) is elérte ez a sors, őket az Újbabiloni Birodalom igazta le és telepítette ki. Az északi zsidósággal szemben azonban ők megőrizték vallási és nemzeti tisztaságukat. Különálló kolóniákat alkottak, csak egymással házasodtak, és a babiloni vallási türelemnek köszönhetően saját vallásukat gyakorolták.

Amikor a következő nagyhatalom, Perzsia legyőzte Babilont, a foglyok engedélyt kaptak a hazatérésre, s ezzel a lehetőséggel sokan éltek is. Kyrosz perzsa király még pénzt is adott a jeruzsálemi templom újjáépítésére, amiben a samáriaiak is segíteni akartak, de a júdeaiak – tisztátalanságukra hivatkozva – elutasították őket. Ennek a vége komoly ellenségeskedés lett. A samáriaiak leállították a templom építését azzal, hogy feljelentették a júdeaiakat a perzsa hatóságoknál, miszerint nem templomot, hanem erődöt építenek.

A déliek végül sok évnvi küzdelem után felépítették a templomot, valamint politikai és vallási reformot hajtottak végre. Ennek során teljesen és végleg kizárták a társadalmi és vallási életből a samáriaiakat, akik ezért saját templomot építettek a Garizim-hegyen, amelynek a romjainál még Jézus idejében is folyt a kultusz.

Jézus korában a zsidók számára megvolt a bejáratott kerülőút dél és észak között, amit követve nem kellett Samária területére lépni. Forrás: <https://www.teologiablog.hu/a-samariai-asszony-1/>

Térkép a területek elkülönítésével: <https://www.lds.org/scriptures/bible-maps/map-11?lang=hun>

Garizim: Izrael északi részén, Sikem város közvetlen közelében emelkedő hegy (881 m). Egy völgyet zár le, amelynek É-i oldalát az Ébál-hegy határolja.

Mózes parancsára ezen a hegyen kellett Izrael hat törzsét a Jordánon való átkelés után felállítani és innen kellett megáldani a népet (5Móz 11,29; 27,12; Józs 8,33; Simeon, Lévi és Júda, Issakár, József és Benjámin törzse). Velük szemben, az Ébál hegyén állott a másik hat törzs, hogy átkot mondjanak (5Móz 27,13).

A Garizim-hegy csúcsán mondta el Jótám híres példázatát a fák királyválasztásáról (Bír 9,7kk).

A Kr. u. 4. szd.-ban ezen a hegyen építették fel a zsidóságtól elszakadt samaritánusok a maguk templomát, amelyet Johannesz Hirkanosz Kr. e. 128-ban leromboltatott. Jézusnak asamáriai asszonnyal folytatott beszélgetése (Jn 4,1-41) mutatja azonban, hogy a samaritánusok továbbra is ezt a hegyet tartották istentiszteletük központjának (vö. 20. v.).

További információ: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-keresztyn-bibliai-lexikon-C97B2/g-gy-C9D14/garizim-C9D2C/?list=eyJmaWx0ZXJzJjogeyJNVSI6IFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfQzk3QjliX0sICJxdWVyeSI6ICJzYW1cdTAwZTFyaWFpIGFzc3pvbnkifQ>

Képek, videók

Samáriai asszony videó: 24:20-tól 29:50-ig:
<https://www.youtube.com/watch?v=Yhpo8QYUBrA>

Jan Joest: Jézus a samáriai asszonnyal beszélget Jákóbkútjánál
1505-1508, 86x107 cm, St. Nicolai, Kalkar

Forrás: http://www.biblia.hu/muv_jkm/jkm_18.htm

AnnibaleCarracci: Krisztus és a samáriai asszony 1597 körül

Forrás:<http://www.adorans.hu/node/2649>

Samária (Forrás:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Samaria#/media/File:Samaria from the Minaret of Mosque \(4879149239\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Samaria#/media/File:Samaria_from_the_Minaret_of_Mosque_(4879149239).jpg))

Forrás: <https://hu.pinterest.com/pin/469218854900301610/>

Garizim hegy:

Forrás: <https://www.bibelwissenschaft.de/wibilex/das-bibellexikon/lexikon/sachwort/anzeigen/details/garizim-1/ch/26095d69f0dcb598abf82ab5c92326c9/>

Nikodémus: Árvai Márta: Jézus és Nikodémus, 2002. Olaj, vászon

Forrás: http://biblia.hu/a_biblia_a_magyar_kepzomuveszetben/nikodemus

Jézus és Nikodémus videó:

<https://www.youtube.com/watch?v=h2qnZuCJves>

János evangéliuma és a további „jánosi iratok”

Öt könyv köthető János apostolhoz: 1. János evangéliuma

2. János 3 levele

3. Jelenések könyve

Bár a szövegkritikai kutatások sok kérdőjelet tettek az öt könyv- egy szerző gondolatához, érdemes legalább ezen az órán kitérni a levelekre és a Jelenések könyvére (továbbiakban már nem sok információ lesz ezekről), legalább említés-szerűen. Vannak, akik azokat a fogalmakat keresik, amelyek alapján az öt írás egy stílust hordoz, s kifejezetten „jánosi teológiáról” beszélnek. Ez az irány segíti az önálló felfedezést, a személyes bibliaolvasás kezdeteit.

MUNKÁLTATÁS, FELDOLGOZÁS

A) „Titkos találka” – játék:

Az osztályból egy diák kiválasztja egy társát, akivel „találkája” van, és a helyet az osztályteremben, ahol találkozni szeretne. Nem mondhatja ki a választott társa nevét és a konkrét helyet sem, ahol a „találka” lezajlik. Körülírással kell magára ismernie az illetőnek (pl. szemüveges lány, akinek van egy húga, novemberben született stb) és oda mennie a „találka” helyszínére (pl. a középső ablaktól számított 2. pad jobb oldali széke). Ha magára ismer a kiválasztott diák, a helyszínre megy, s ő folytatja a meghívást.

B) „Amerikából jöttem, mesterségem címere...” játék:

A régi játékot a mai diákok talán már nem is nagyon ismerik. Jézusnak a samáriai asszonnyal való beszélgetésére utal, amikor a Messiásról beszélgetnek: „Én vagyok az, aki veled beszélek” – mondja Jézus.

Ketten kimennek a szobából és választanak egy mesterséget. Ezután bejönnek és a többieknek mondják: „Amerikából jöttünk, híres mesterségünk címere: sz cs”. (szakács) Majd elmutogatják a választott mesterségüket.

Azt még elmondhatják, hogy egy vagy két szó a mesterség. Ha két szó, akkor a két szó első hangját árulják el, ha egy szó, akkor az első és az utolsó hangot.

Itt a választott mesterség az ÚSZ bibliai foglalkozás legyen: tanítvány, halász, százas, előjáró stb.

JAVASOLT ARANYMONDÁS:

„Mert úgy szeretete Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Jn 3,16

HÁZI FELADAT, RÖGZÍTÉS, ELMÉLYÍTÉS:

- A) Miért mondják, hogy a samáriai asszony lett az első misszionárius? Hogyan lett az? Gondold végig a beszélgetést és határozd meg azt a pontot, amikor fontossá lett a számára, hogy amit megtudott az nem csak neki fontos! Válaszodat indokold!
- B) Milyen összefüggésekben hallottad már a MISSZIÓ fogalmát? Mit jelent az egyházon kívül és mit az egyház számára? Ismersz ma misszionáriusokat? Kik ők? Kérdezd meg a lelkészedet mit jelent ma a belmisszió és a külmisszió!
- C) Györi József Nikodémus című versének elemzése.

Forrás: <https://keresztynversek.wordpress.com/2009/06/22/nikodemus/>

Nikodémus nem csak ebben a történetben jelenik meg a Bibliában. Találkozunk vele János Evangéliuma 19. fejezetében is. Ahogyan a vers is írja: „*Ott Nikodémus Kilép az éjből, Régi félelme Bűvös köréből.*”

Mi miatt történhetett meg ez a változás Nikodémus életében? Hogyan alakította át őt Isten Szentlelke? Beszélgessünk erről!